

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Utkommer hvarje Söndag

ILLUSTRERADT

Pris för helt år 4 Rdr. Bco

Enkla. N^o.

SÖNDAGS MAGASIN.

säljas
icke.

N°. 13

Gotheborg. Söndag d. 24 Juni 1849

2 Qvar.

En lifhet.

(Forts. o. slut fr. föreg. Nr.)

valatset, som beboddes af lord Dudley herrstade den största försköring. Zugen, annars huru väl som helst upptagen, fick i dag träda öfver tröskeln, med undantag af läkaren, hvars fönst fruktlöst uttömde sig, för att lindra plågorna hos en sjuk, som var glad att nalkas böden.

Denne lifte var ingen annan än lord Edgar Dudley.

Lifwet flydde snabbt utur denna af sorgsna tankar tårda kropp. Klingan hade utnött lifdan.

Edgar dusade under ej för ett kroppsligt ondt, utan för den tryckande bördan af ett hjälslidande. Han hälsade med glad blick himmelen, som han redan såg halföppen, och lemnade det jordiska helvetet med lifa mycket glädje och förnöjelse som andra förnimma, då de gå till en fest. För honom var böden verkligen en fridenshamn.

Före sitt sista ögenblick, då han ännu kände sig i besittning af sina själsförmögenheter, önskade Edgar se sin hustru. Denna skyndade fram. Hon var grusligt nedslagen, men den ädlaste resignation förklarade hennes anlete. Hon hade återtränkt lord Dudley all sin aktning, ty hon hade insett, att ett långt och djupt qual delde sig under hans tynga swärmed.

Edgar räckte henne handen, hvilken hon aktningfullt kyssde.

— Min wän, sade han till henne, jag har ett wigtigt meddelande att göra er . . . detta meddelande skall gifwa er förklaring öfwer mitt uppförande. Hör mig nu uppmärksam.

Jag måste ofta förekommitt er såsom hård och orättwis. Snart, heppas jag, skall ni ursägta mitt uppförande, ty jag har varit så olycklig.

— Jag wet det, Mylord, och just det har ofta gjort mig så sorgsen, att ni ej bewärdigat mig att lära känna eder smärta och dela edert besvär.

— För ett qual, sådant som mitt, gifwes det ej något medel mer. Döden hade öppnat en asgrund för mina fötter, som ingenting widare kunde fylla.

— Döden, återtog Marie blefnande.

— Ja, Marie, ty ni kan jag återgifwa eder edert rätt namn. Här har ni hela hemligheten. Såsom helt ung gifte jag mig i Schottland med en min kusin . . . .

— Gwelina?

— Hon hette Gwelina. Att säga eder, huru mycket jag älskade min hustru, är en omöjlighet. Ni har derpå det bästa bevis för ögonen. Jag dör, emedan jag älskat henne för högt, under det ni, som är dugden och fullkomligheten sjelf, ej en gång hos mig kunde bringa det beslut till mognad att längre fördraga lifwet. Att Gwelina egde denna första kärlek, som gäller för hela lifwet. Alla mina tankar, alla mina känslor funno sitt uttryck blott i hennes tankar och känslor. Aldrig fanns wäl ett ättenskap, som liknade vårt. Himlen bodde i vårt hjerta. Men denna så harmoniska förening mellan twenne själar, skulle plötsligen sönderriwas. Den rysliga dag uppgick för mig, som lemnade mig ensam på jerden, lifasom skulle det wara mig möjligt att lesa uton Gwelina.

Emot sådana fruktansvärda olycksfall förmår den menliga frasten ingenting, och dock har Gud — med hwad ändamål kan jag ej gifva — lagt dem på menniskan.

Jag will ej för er silbra min smärta. Det gifwes känslor, som aldrig läta sig beskriwas.

Utän plan, ntän hepp, dref jag nu omkring i werlden, tills händerna lät mig finna er.

Äf förwänning och glädje blef jag, som hade jag varit fångslad wid jorden.

I er upplefde änyo min Gwelina. Hwilken utemordentlig

likhet hade ni ej med henne. Samma gestalt, samma drag, samma ädla uttryck — man skulle tro, att ni haft samma moder. Ni war det lewande porträttet af min döda hustru.

Nu fattade jag den sällsamma plan att tillegna mig porträttet, på det jag alltid skulle hafwa de tillbedda dragen för ögenen. I er, Marie, kyllade jag min älskade Gwelina. När jag betraktade er, beundrade jag Gwelina. Ni war för mig bilden, Gwelina werkligheten.

Ni skall nu finna min synbara föld, min beständiga tillbakadragerhet, lätt förlärlig. Jag kunde ej mer än egna er min skyldiga aktning, då mitt hjerta ej mer tillhörde er.

Säg mig nu, Marie, säg mig, om denna min bekännelse sårar edert hjerta? Nej, eder själ är för stor, för ädel, för att sänka sig till egennyttans känslor. Säg mig, att ni förlåter mig, och jag dör lugnt.

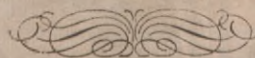
— Här är mitt swar, utropade den unga frun, i det hon tryckte en glödnande kys på Edgars asmagrade barrande hand.

— Tack, hwiskade lord Dudley med swag röst. Jag har gjort ett testamente, som insätter er i hela min förmögenhet, så att ni kan lesa lika bekvämt, som hittills. Men säg, hwad företager ni, då jag ej mera finnes till?

Marie steg upp och sade med wärdighet:

— Jag skall wisa, Edgar, att jag förstår bättre att älska än ni. Om en man skulle wisa sig för mina blifvar, som were en annan lord Dudley, så skulle jag tillbakawisa porträttet.

(Slut.)

Swedenborgs första Uppenbarelse.

Den märkwärdige Siaren uttrar derom sjelf i ett bref till en af sina wänner: "Jag war i London och spisade middag i mitt wanliga spisquarter, der jag förbehållit mig ett rum, för att deruti efter behag kunna tänka öfwer naturvetenskapliga föremål. Jag war hungrig och åt med stor appetit. Mot måltidens slut märkte jag att ett slags skymning utbredde sig öfwer mina ögen, och jag såg kamargolswet betäckt med de ohyggliga gaste frypande djur, såsom ormar, grodor o. s. w. Jag blef deröfwer bestört, ty jag war helt och hållet wid minn sinnen och wid fullt medwetande. Mörkret tog nu alltmera öfwerhand, men förswann dock snart åter, och jag såg nu i ett hörn af rummet en man sitta, hwilken, helst jag war ensam, satte mig i förfrätsel. Han sade: åt icke så mycket! Min syn förmörkades nu åter, men återwände snart, och jag såg mig ensam i rummet. En

sa oförmätad förfräcktelse vässyntade min hemgång. Jag lät min värd intet förmärka, men tänkte ganska noga på hvad som händt, och kunde icke anse det såsom werkan af en tillfällighet eller af någon mystif orsak. Följande natten inskälde sig samme man hos mig. Jag förfräctes nu alldeles icke. Mannen sade: "Jag är Herren Gud, verdens skapare och återlöfware. Jag har utwalt dig ott för menniskorna utläggga den heliga skrifts andeliga mening. Jag skall själf för dig diktera, hvad du skall skrifa." Samma natt öppnades till min öfvertygning andewerlden, helwetet och himmelen, der jag saun flera personer af mina bekanta ur alla händ. Från denna dag afsade jag mig all werldlig lärdom och arbetade blott i andeliga ting, i enlighet med hvad anden befalde mig att skrifa. Dagligen öppnade mig herren i det följande min själs ögen till att wid fullt wakande tillstånd, se hvad som föregick i andra werlden och att fullkomligt waken tala med englar och andar." På ett annat ställe säger han, att mannen wifade sig om dagen i medelpunkten af ett lifligt sten och om natten i ett mera klart strålande.

Churu Swedenborg plågade stitigt umgänge med andar, må man ej tro, att han allrid fann sig wäl i detta sällskap, eller trodde på allt hvad han af dem förnam. Twärtom warnar han ofta för dem och säger, att de nu för tiden äro ganska farliga att umgås med; att deras illfundighet och sätt att bedraga menniskorna äro oräkneliga; att hela deras sjsjelsättning och nöje består i att förföra och bedraga menniskan, med hwilken de söka att identifiera sig. Den som tror, att allt hvad från andewerlden kommer, nödvändigt måste wara sannt och godt, bör hålla sig till Swedenborg. Likaså de, som blindt tro på hvad en somnambul säger, eller nesa sakens werklighet dertföre, att de kunna bestå en magnetiserad person med osanning. Flera magnetiska societeter i Europa hafwa ju genom fömutalare samlat alldeles stribiga uppgifter. — För öfrigt anmärker Swedenborg, att flera af de lägre andarne, som wittas mellan helwetet och himmelen, bibehålla sina jordiska passioner.

Rosziuss Monument.

Hudson är en ädel ström, som raskt rullar sina mäktiga wågor genom sitt loppes djupa bädd tills han i hafswiken wid Newyork sammansmälter sin omätliga wattenmassa med Atlantiska oceanens. Men ej blott naturen har gjort mycket, för att rycka honom närmare menniskans intresse; äfwen historien har under den forta tiderymden af söga mer än 200 år — sedan den af Henric Hudson för första gången undersöktes 1609 — inwigt många af dess punkter, i det den walt dem till ställen för stora handlingar. Såsom wid stränderna af Nhen de gamla borgarne erinra om riddartiden, så återfalla bergen fring denna ström i

Amerikanarens minne händer af första utreise från frihetstriget. Nästan hwarje spets talar om någon särskilt tilldragelse, och namnet Washington dånar ifrån berg och till berg.

Ända till 10 mil från sitt utlopp erbjuder han den resande, som följer hans lopp norrut, en allt större och prastfullare karaktier i omgifningarne. På båda sidor beghinna höglandets spetsiga berg, som sträcka sig fem mil och göta flodbädden allt smagare och djupare. Naturen synes hwarje fatt dessa så kallade palisader, emellan hwilka floden skjuter fram i häftig fart, såsom ett öfwerwinnetligt bålwerk. Än synas de terra och nakna, sulka af sprickor och blott på spetsen krönta med några utöfwer djupet hängande tallar, än döljer sig deras fot under tät småskog, slingarwärtter klättra uppför de, sagtiga klyfterna, örter betäcka hwalwien af dessa ensamma grottor. På båda sidor höjer sig här och der ett urgammalt träd mellan klippmassorna, liknande en göthisk staty i en svetsbågformig nisch. Denna bergs- kedjas klippor, hvars högsta spets ligger 1565 fot öfwer hafvetan, begränsa förnämligast den westliga stranden, hwarest här och der wid dess fot, omgifwen af trädgårdar och halft unbangömb af löfträd, en fattig, men renlig fluga ligger. Öfverut är stranden wäl bebyggd, ehuru dess anblick i allmänhet är rämligen wild. Djupare inne i landet hwilar blicken på en by af bondgårdar, hwilkas leende yttre bildar en påfallande motsats till den andra strandens branta klippor. Strömmens talrika böjningar ändra scenen nästan hwarje ögonblick och wisa än dystra, än gamla med ferswardwerk krönta klipparter, än öppna nejder, än stogar, betäckta med talrika hjerdar.

Nära wid den fyrkantiga högsätten, på hwilken i detta naturens paradys den lilla staden West-Point höjer sig, beghinna bergen på båda sidor. Globen kastar sig framåt genom tränga gap. Till wenster ser man Ware-Mountain, under form af en afrundad sockertopp, som drager sig djupt ner mot New-Jersey. Rakt ut upphöjer sig, i en höjd af mer än tusen fot, det med namn af Antonii näsa betecknade berg.

På detta swårt tillgängliga berg saun Rosziuss, republiken Polens sista öfwerfälttherre, en af de ädla män på sin tid, en tillflyktort, långt ifrån sitt olyckliga fädernesland. Af det lilla hus, han bebodde, är ingenting mera öfrigt. Några spår af att der funnits ett hus, som snart skela förwiinna under ymniga björnbärsbuskar, är det enda, som erbjuder sig åt wandrarens blick. Platzen kallas wanligen "Rosziuss tillflykt" eller "Rosziuss trädgård."

Sedan ungefär tio år är ett monument upprest, till minne af den ädle kämpen för folkfrihet, i grannskapet af hans forna boning. Minneswården är wisserligen hwarken stor eller prastfull; men hvad den förlorar i stenbart, vinner den i werkligt wärde, i det att den är uttrycket af en djupämd tacksamhetsför-

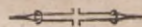

Kosciuskos Monement.

yligtelse och af den allmänna aktning, som det nordamerikanska folket intill denna stund eguat hans minne.

Kosciusko begaf sig, då tillbakafärdande i hans militära fall och olycklig kärlek för första gången dref honom från hans fädernesland, öfver Frankrike till Amerika, för att der kämpa för oafhångigheten. Bref från Franklin till Washington utverkade för honom ett wänligt mottagande. I spelsen för ett kompani frivilliga tillfästade han sig i en stor slagting wid New-York sina första lagrar under Wayne och Lafayette. Utmärkt till öfverstejtnant och adjutant åt general Washington, utmärkte han sig under det vidare förloppet af kriget genom tapperhet och menlighet. Lugnets dagar framlede han ensam och försjunken i tankar på sitt fädernesland, boende på den plats, der för närvarande hans monement står. Här skapade hon sig af sjelfblånade terade buskar, spirener och lagerträäd, en liten trädgård, som war honom en ersättning för så många umbäranden. När de Förenade Stoterna wunnit fred, upphöjdes Kosciusko till brigadgene-

ral; staten Cincinnati förlånade honom borgarerrätt, stänkte honom ett landtogs och hedrade honom med Cincinnati's-orden. År 1784 återwände han till Europa, för att snart kämpa för Polens frihet, såsom han kämpat för Nordamerikas. Då 1797 hans förhoppningar för fädernas land woro tillintetgjorda, gif han åter till Amerika, landet ser hans ärorika verksamhet, jonen för den unga, blomstrande friheten. Öfver allt mottogs han med det gladaste wälkommen, öfver allt sauu han det verksamaste deltagande. Kongressen, som mottog honom på det högtidligaste, gaf honom en pension, hans wän Washingtons hus erböd honom en öppen fristad. Men redan 1798 sticlades han såsom deputerad af kongressen till Frankrike, der han sköt innerliga wänflapsband. Napoleons herravälde dref honom till Schweiz, der han i Solothurn slutade sina dagar i en ålder af 71 år. Hans lik fördes under bewakning af Schweiziska trupper till Krakau.

Från Genua till Nizza.

Om jag wore en fogel skulle jag swinga smig genom det öppna fönstret för att åter heldre göra resan från Genua till Nizza utefter kusten af medelhafwet om igen, än beskrifwa den för er. Men då det är skaparens mening, att wi hjälpsa utfinna våra wingar och då vårt snille alltjemt hjälpsätter sig med förfullkommodet af de medel, hwarmed wi flytta öf på jorden, så will jag i tankan fätta mig tio år tillbaka och meddela den benägne läsaren några intyck af den då företagna resan.

Snabbare än fogelns flygt upprullar för min erinring bilden af denna skönhetens under. Swilken rik och herrlig natur!

Swilket glänsande luo, hwilka träd, hwilka wällukter, hwilka solima, alltid omwärlande utfigter!

Likafom hängande mellan himmel och jord går kring de högsta bergen wid Medelhafwets strand en djers, i klippan uthuggen wäg, för sin swindlande höjds skull kallad *Kornichen*. På den gör man den numera blott till utseendet farliga, men derföre så mycket njutningsrikare resan. Stundom förswinner klippan plötsligt för blicken, och utom det smala rum, der foten hwilar, ser man iugenting annat än flodens och himmelens azur. Ofta bortskommer en lätt dimma, likt en slöja, horisontens storartade

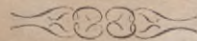
linia, och sammanblandade sig de tvenne cändligheterna från oöwan och nedan, och man ser ej annat än en ocean eller himmel, som ej mätes af några gränser.

Ord äro ej i skänd att beskrifwa det intryck, som denna afgrund full af ljus och glans gör på menniskans sinne. Man håller den för en dröm eller en förfäring af andra lifwet, såsom trodde den sig lösghjord från freppens bojer. Man måste sammanhålla de bländade ögonen för att undwika swindel, som befärar att rocka den resande ned i den resande cändligheten.

Plötsligen gör gångligen en roff wändning; den stiger upp och ner, man tränger genom ett trängt gap och stådeipelet antager en annan karaktär, som wisar oss angenäma bilder. Man blickar öfwer sitt hufwud retande hvetta landthus insludna i eliosträdets bestande löf. De ligga der så om flumrande blommer. En blå, klar och lugn wäg bespolar sigande des mormertrapper, som besuggas af oranger och citrenträd. Sällan ser man egarne och inwånarne i dessa lyckliga trakter, och man fröhas att hålla dem för wäsen af en annan, lyckligare och mera poetisk werld, så cändligt förtrollande är denna himmelsföna trakt. Här och der swäfwar en hwit klädning mellan urnorna och windrufflosarna. Man kastar en blick af längtan ditupp och — fortsätter sin resa. Men denna oafbrutna förtjättning af så förtjusande förestelser skulle slutligen uttrötta och förswaga inbillningskraften, hade ej naturen, som synes hafwa hast för affigt att göra denna del af werlden till ett litet eden, ej sjelf först för omwärling och mofstjer. Derföre gränsa till dessa älsfeliga och ljuswa landskap röstliga och wildt-grotefska bilder. Trånga dalar, trossiga sluttningar, nakna sammansörtade klippbleck, djerwa pyramider, framgångna utur naturens hand, tillspärra wägen. Ofta ser detta genom berget sjelft, och först genom de tystra gapen af ett helt underjordiskt hwal, träder man åter fram under den ljusa, strålande himmelen. De i närheten liggande städerna måste till och med förhöja intrycket af skönheten, utan att minska retelsen. På San-Pier d'Arca, Corneghiano, Pegli följa Voltri, Cogoleto, Christo'er Selimbi födelseort, det rika Savone, Neli, den röra rikarepubliken, slutligen Marina med sitt stolta marmorpalats, Egnellia, der Bonaparte, år 1796, öfwer tog befälet öfwer italienska armeen, Porto Maurizio, San Remo, Ventimiglia och knodeskonungariket Monaco. Detta är emellertid namn blott på de största och bekantaste orterna; ty hwem kunde nämna alla dessa städer, alla dessa retande byar, som hänga öfwer höjderna, dessa hus, eremitager, som själmatigt gömbo under buskagerua, framsticka här och der, och i hwilka man hyjer den varmaste önskan att så tillbringa och sluta sitt lif.

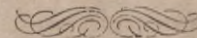
För närwarande är forntichen med sin retande mångfald och sin förföriska omgivning en wäl banad wäg; förr war resan från Genna till Nizza uteser stranden till lauds öfwer Kernichen för-

bundet med de högsta favorer. Vi gifwa våra läsare en nugggran utsig af den djerst banade wägen och des ythorefska omgivning.

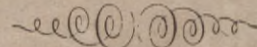
Kristlig Bildning i Ostindien.

In meta engelska öfwerwäldet utwidgar sig i Ostindien, desto mera måste regeringen tänka på att närma Hinduernas nationalitet till Europeernas, emedan man lätt måste inse, att så länge en stor rikfattighet finnes emellan de segrandes och de besegrades seder och religion, kan blott swärdet afgöra striden. Man försökte förr att medelst kristendomen sammanmälta båda nationaliteterna. Följden rättfärdigade ej förhoppningarne. Der har man försat en annan wäg, för att plantera europeisk bildning i Ostindien. Flera undervisningsanstalter äro bildade för den hindostanska ungdomen, uti hwilka den, utan hänsigt till kristendomen, blifwer undervisat i Europas konster och wetenskaper. Medelbart här denna emständighet werkat för kristendomen. Om man derigenom ej winner Braminerna och de förnämre klosterna för kristendomen, så gör man den dock befant för hundra, ja tusen. Gudast i distriktet Burderan har man uppfostrat ej mindre än 4000 Hindubarn, och 1000 gebar, mestadels förnäma mäns söner, besöka missionsinstitutet i Calcutta, der ej blott den kristliga religionen, utan konster och wetenskaper inhämtas. — När England har gjort Hindostan till kristet, då har det en sammenslutning för sig, att bibehålla detta rika land.

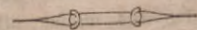
Kallblodighet.

Då en berömd fransk general i slaget wid Leipzig förlovat ett ben, och hans betjent gret wid operationen, sade generalen till honom: gråt ej; för framtiden har du ju bara en höfwel att bersta.

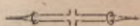
Brefpost i London.

Antalet af de för gälen adress på postkontoret i London återfända bref går dagligen till 50. Bland andra beakteligheter i adresswäg inlemnades i förra månaden ett med följande utskrift: Till min kära kusin i London.

En betjent, som af sin herre fått befallning att wäcka honom kl. 5 på morgonen, gjorde det i stället kl. 3. Då herrn deröfwer uppdragt, frågade honom om orsaken, swarade denne:

— Jag wille blott säga, att herrn kunde sehäwa ännu twenne timmar.

Den hundraåriga Aloe. (*Agave americana* Lin.)

En planta, hwilken, såsom den amerikanska agave, sedan mer än 250 år blifwit utbrungen i Europa och dock, när hon står i sin blomning, ännu beständigt beundras af tusental, ja utöfwat en så oemotståndlig tjuoning på många blomsterwänner, att dessa till och med fjerran ifrån ilita till, för att se henne; en sådan planta måste säkert öfwerhufwud inom sig förena ganska mycket skönt och beundransvärdt; och så förhåller det sig också i verkligheten. Man tänke sig en kelesal resest af tjocka, köttiga, 6—7 tum långa, 8—10 tum breda, fjögrena och törnbefatta blad, som framkomma omedelbart från den starka, med långa, tätta fibrer befatta roten; man tänke sig dertill ett underfundom 30 fot högt och nedtill 5 tum i öckt blomskäft, som lodrät uppstiger utur denna resest och såsom en jättelik kantelaber bär sina armformiga grenar, som äro smyckade med rifa blomhjulor. Mer än 30 grenar, hwarje med 150 eller flera, inalles med öfwer 4000, halfannat tum höga, grönaftigt gula, wälluktande blemmor! I sanning, en sådan massa af stora, söna blommer måste gifwa en präktfull anblick, så mycket mer, då härtill kommer regelmässighet i form. Denna rikedom på blommer, det herrliga doftet, som utströmmar ifrån blommerna, deras söna form och andra egenomligheter gifwa wisst det rikaste ämne till beundran och äro ensamt tillräckliga att tillreda wännerna af naturen och allt skönt. Dertill kommer ytterligare, att plantan behöfwer många, ofta wida öfwer trettio år, innan hon erhåller kraft att fortdrifwa det oerbörda blomträdet; men har den fört bunnit utur midten af bladrosetten, så skjuter den upp med en snabbhet, som wi wäl knappast sinna hos någon annan wäxt. — Wi må närmare betrakta detta under af den amerikanska storan. Roten, bladen och stammen behöfwa wi wäl ej närmare beskrifwa, då desintom den afsteking, wi bifoga, underlättar beskrifningen. Hwad blomman beträffar, liknar plantan liljeartade wäxter. Ännu mera likhet har den med Bromeliaceerna. Blomman hwar blott ett enkelt blomskäl och detta är trattlikt-trattformigt, wid kanten förteladt i sex oslänga, trubbiga, något kensfawa alldeles utprät stående blomskälar, derunder något sammandragen och på botten afsewdrande så mycket honung, att det wid stakning ned eller såsom ett regn. Blomskällets färg är ljus gröngul och de i blomsterrosset infogade 6 fröskärnen äro på botten fördjupade, på spetsen höjda och hafwa stora, tvådelade, efwanpåliggande och utestter hela längden framstjutande fröknappar. Frukten är en suerformig, tvår, treflusen kapsel, med flata, nästan cirkelfrunda frön.

Den amerikanska aloen wäxer wild i hela tropiska Amerika,

men har sedermera planterats i Europa och Afrika, och förefommer wild äfwen i de heta delarne af dessa werlddelar. Ehuru det gifwas flera arter, såsom t. ex. den virginiska, den blyfärgade och den stinkande Agaven, så finner man dock hos våra trädgårdsmästare mest den amerikanska, emedan den är waraktigast. Den tål em förmåren fria lusten och öfwerwinterar mycket wäl i ett orangeribus; dock får man ej ställa den under höga orange-träd, då de affallande frukterna af dessa träd lätt falla på Agavens blad, der öfwergå till förruttelse, derigenom ansträta agavbladen och sålunda göra hela plantan sjuk eller döda den. De öfriga arterna måste stå i glashus; men alla älska stora bakor, en leraktig, med stedsand blandad jord och fördraga, synnerligast under wintren, blott litet fuktighet. Frisk jord hwatt tredje år är wälgörande. Genem förruttelse uppkomma får jyller man med het sand; sedan tillsieppar man dem med blåner, och då griper roten ej widare omkring sig.

Hos Amerikanerne äro Agaverna af ännu högre wärde än hos oss, i det att man der ej blott wärdar den såsom en vrydsuadswäxt, utan förstår att begagna den i alla dess delar. Bladen företräda hampans och papyruswärtens ställe. Røy af Aloe försärdigas af våra repslagare och anses för mycket waraktiga. Papperet, hwaryä de gamle Mexikanerne målade sina figurer, war beredt af Aloe-trädar, sedan man delat och lagt dessa i lager. Bladens taggar tjenade Indianerna till nålar, spiser och visvet-sar. Deras prestes begagnade dem såsom marterwertig, med hwilka de wid försöningsoffren särade bröst och armar. Man förstår äfwen att uppsatta dess söckerhaltiga saft och att af den bereda en ganska omtyckt dryck. Alexander Humbolt, som fann de söna agaveplantor i dalen wid Tehuaca — i staten Mexico — och på slätten wid Chelula — i staten Puebla — beskriwer försäringssättet wid winnandet af denna saft och beredandet af densamma till dryck. Han säger: då Agaven får sin söckerlösa saft blott wid blomningstiden, så afwaktar man änguligt denna tid. I de nämnda trakterna berja blommorna redan med det ättende året, och ser detta verkliga, så affår man de medlersta bladhyllerna, utwidgar smångom äyningen och betäcker dem med blad, under det dessa saft ådragas och öfwan till sammanbitas. I dessa öppningar eller får plåga nu kärnen affätta saften, som, om man lemnat naturen sitt fria lepp, skulle anwänts för blom-morna. Wauligen flyter den två till tre månader, och Indianerne borttaga den hwarje dag tre eller fyra gånger. En stark, kraftig planta, ehuru planteringarne wauligtwis utaga den torra, eskrutbaraste jorden, gifwer ej sällan, fyra à fem månader igenom, 450 kubittum saft. Denna saft har en angenäm slyrlig smak och kommer snart i gädnung, så att gädningsprocessen är sluta, öfwer tre till fyra dagar och man erhåller en ciderartad dryck, kallad Pulke. Europeerna sedan de want

ANNÄLAN.

Alldenstund Illustrerad Söndags-Magasin i det format, hvaruti detsamma hittills utgifvits, ej kunnat lemna tillräckligt utrymme för intagande och behandling af alla de ämnen, som tidsomständigheterna och det uppfinningsrika människosnillet gifver vid handen, har Redaktionen varit betänkt, att utvidga samma tidskrifts format till en storlek, som vi ansett för nödvändig, i betraktande af ämnenas mängd, vigt och mångfald.

Således utkommer Illust. Sönd. Magasin redan med nästa Söndag i sitt nya skick och torde bäst rekommendera sig sjelft genom beskaffenheten af sin nya form och innehåll. Oaktadt detta för Redakt. högst känbara arrangemang, förblifver priset detsamma eller 4 Rb. B:co för helt år, 2 Rb. 24 β för halft och 1 Rb. 24 β för sjerdedels år — ett pris som är billigare än det å någon oss bekant, illustrerad tidning.

Vi hoppas att ej mindre genom val af ämne än behandling af desamma alltmera tillvinna oss publikens bevägenhet, hvilken vi hoppas kunna vinna genom det sorgfälligaste sträfvannde att gå alla dess billiga önsknigar till mötes.

Redaktionen.

sig wid den ytterst oangenäma luften, föredraga denna dryck framför alla andra, då den tillfä är ett stärkande medel för magen. I somliga distrikter bereder man ock ett slags berusande brännvin — Merihal kalladt — af denna saft. Bladens sursöta mærg ätes färsk eller tillagad. Bladen tjena till tackbetäckning. Roten gällde förr i Europa under namn af agaverot — radix agaves — såsom läkemedel.